

stok en zij zijt de ranken", wijst de Heer op het innig van zijn discipelen in hun Heiland. En geheel hetzelfde spreekt zich uit in het apostolische beeld van het mystieke Lichaam. Ook de leden toch bevinden zich in het Lichaam, juist zoals de ranken in den wijnstok. Het is het Lichaam dat de leden, het is de Wijnstok die de ranken draagt.

Heel anders daarentegen is de beelddraak van het "woning maken". Dan toch is er geen sprake van, dat wij in Jesus wonen, maar omgekeerd van een wonen van Jesus in ons. Duidelijk toch spreekt Jesus het uit: "Zoo iemand mij liefheeft, die zal mijn woord bewaren, en mijn Vader zal hem liefhebben, en wij zullen tot hem komen, en woning bij hem maken."

Er gaat alzo wel iets aan onze zijde vooraf, namelijk dat we Jesus' woord bewaren, maar dat niet uitsluitend op de geschiedenis van ons hart om Jesus te ontvangen; de toenadering daarentegen komt ook hier geheel van de Goddelijke zijde. Niet de geloovige komt hier tot Jesus, maar Jesus komt hier tot de geloovige. En om dit onderscheid nog te duidelijker te doen uitkomen, zegt Jesus zelfs, dat hij niet alleen komt, maar dat alle komen hier steeds van den Vader uitgaat, en dat als Jesus tot u komt, hij dan met den Vader komt, zoodat de gemeenschap die u gelovige ziel geniet, tegelijk een samenzijn met den Vader in Christus is.

Doch hierbij blijft 't niet. Er is hier niet alleen sprake van een komen tot den geloovige, maar bovendien, wat veel meer zegt, van een blijven in den geloovige, en wel van een blijven dat bedoeld is als een inwonen in den verlosser.

Hier toe komt 't niet aanstaand. Bij de eerste opwaking van het geloof in ons hart zijn er ook wel genietingen van Jesus' nabijheid, maar meest kort van duur en al ras voorbijgaande, vaak door langdurige verwijdering, soms zelfs door zekere vervreemding afgewisseld. Dit hangt dan meest samen met iemands karakter. Ziet ge gelijkaard van aard, dan zult ge in de eerste geloofsperiode nog wel niet anders dan een gemeenschap van Jesus op zekeren afstand kennen, maar die betrekkelijk nog niet zeer innige gemeenschap zal dan toch een bestendig karakter dragen. Is iemand daarentegen hartstoechtelijk van aard, dan zal 't in die eerste periode van zijn geloof veelal een geweldig op en neder slingeren zijn. Er zullen dagen voorbijgaan, dat zijn geloof als afgesneden schijnt, maar daarop zal vrij plotseling een ure van zielsinnig nabijheid volgen, die hem geheel verrast en als in den derden hemel opheft, terwijl na die heerlijke verheffing dan meestal weer insinking volgt. Zonnegloed en winterkoude, zonder dat 't hart tot duurzame rust kan komen.

Juist dit echter wordt zoo geheel anders, zoo 't komt tot een wonen van Jesus in het hart van zijn verlosser. Wonen wij juist op duurzaamheid. Bij den profet spreekt de Heere ook van "een inkeeren om te vernachten", doch dit is het inwonen nog niet. Het vernachten zoekt de reiziger, die des avonds komt en des morgens weer verder gaat, om zijn reis voort te zetten. Reeds iets nader dan 't vernachten is wat wij 't logeren noemen, zoo men tijdelijk bij iemand zijn intrek neemt, om oude vriendschapsbanden nauwer aan te halen, en zekere onspanning te zoeken in een andere omgeving. Maar ook dit is volstrekt nog niet het eigenlijke inwonen. Woning bij iemand maken is zelfs nog iets meer dan inwonen. Men kan bij iemand inwonen, dat we alles bereid vinden, en zelfs geen hand hadden uit te steken; maar men kan ook bij iemand komen inwonen, dat men zelf er toe meewerkt om 't mogelijk te doen worden, en dan eerst is het een woning maken.

Op sin en betekenis van het woord moet hier dan ook volle nadruk gelegd, en eerst zoo ge dit doet, ontwaart ge, bij hoe weinige discipelen van Jesus het nog tot dit volle inwonen van den Heiland gekomen is. Zelf onderzoek stelt daarbij zoo telkens ook voor de eigen ziel teluur.

Let er toch wel op, dat het komen en woning maken tweeërlei zijn. Het komen gaat in één enkel oogenblik toe, maar het woning maken gaat steelswijze en van lieverlee. Bij den een nu gaat dit woningmaken van Jesus in zijn hart terstond door, zoodat het reeds na kort verloop van tijd werd wat 't zijn moet. Bij den ander daarentegen doet zich hinderpaal na hinderpaal voor, en voordat dit woningmaken niet dan zeer langzaam. Zelfs kan dit proces zeer langdurig zijn. En hierbij kan de ziel zelve of mede- of tegenwerken, en het is hierdoor dat heel onze zielstoestand soms voor jaren kan worden beheerscht.

Eerst was er dan geen plaats voor Jesus in ons hart. Wel van nature, zoals God ons hart geschapen had. Maar niet zoals ons hart door de zonde geworden was. Zoo kunt ge u een geleerde denken, die met zijn boekenschap en instrumenten een prachtig studeervertrek bewoont, waar alles voor zijn studie bereid was. Maar nu brak er oorlog uit. Die kostelijke woning werd overrompeld. Alle vertrekken werden overhoof gehaald. Heel de bockerij lag ten slotte als een woeste hoop dooreen. Er was geen plekje meer te vinden, waar de man van studie zich rustig naar kon zetten. Toch komt hij ten slotte terug. De vijand trok weg. Hij is weer heer en meester. En nu begint hij in zijn eigen huis zich weer woning te maken.

En zoo nu doet Jesus ook bij ons. Ook hij vindt ons hart geheel ontsat, en in verwarring 't alles overhoof liggend. Vreesslijk heeft de vijand in onze ziele gewoed. Maar toch keert Jesus terug. Hij trekt weer bij ons in. Hij wil weer duurzaam bij ons blijven. En nu poogt Jesus ook bij ons zich woning te maken. Wat om was gevallen, richt hij weer op. Wat gebroken was, herstelt hij weder. Op wat verwaald was, brengt hij weer tint en kleur. Wat niet meer te herstellen is, vernieuwt hij. Allengs erlangt het alles bij ons van binnen een geheel ander aanzien. Wat niet dan verwoesting spelde, begint weer vrede te ademen. En hoe verder het voortgaat, hoe meer nu hart weer begint te gelijken op een woonstede voor uw Heiland en Heer.

Doch juist hierbij komt 't dan ook op u zelf aan. Ge voelt toch wel, dat waar uw Heer en uw Heiland zoo bezig is, om uw geheel ontredderd hart weer op orde te brengen, reeds uw innige liefde voor Jesus u dringen moet, om in dit groote werk der zielsvernieuwing met uw Heiland mee te werken.

Zal Jesus in uw hart kunnen wonen, duurzaam in uw ziel intrek kunnen nemen, dan moet 't alles daarbinnen den doop ontvaangen. Ja, dan moet alles weggenomen en vervangen, wat Jesus hindert, wat zijn oog zeer zou doen, wat zijn heilig gevoel zou kwetsen.

Vandaar de conscientie-vraag ook aan u, of ge hier u op toelegt, of ge dit heilig doel steeds najaagt.

Denk toch om 't hemelsche dat u overkomt. Jesus komt niet alleen. De Vader is met hem. Ik en de Vader, zoo sprak uw Heiland, zullen komen om woning bij u te maken.

Dr. A. K.

Amsterdam, 14 Februari 1913.

In meer dan één liberaal blad vond men in den laatste tijd de opmerking, dat de Gereformeerde Kerken al meer "verpolitiekt" werden. In plaats van zich met haar kerkelijke zaken te bemoeien, zouden deze Kerken gaan vrijbuiten op politiek terrein. Het aloude gevaar van overheersing van den Staat over de Kerk zou daardoor opnieuw gebleken zijn. Een caveat consules was daarom dubbel noodig. Men kon niet weten, welke rampzalige gevolgen er voor de rust en veiligheid van den Nederlandschen Staat uit zouden voortvloeien, wanneer de Kerk weer haar invloed in de politiek wilde doen gelden.

Nu zijn we van de liberale pers, vooral wanneer de stembus in 't zicht komt en er stemming onder 't kiezersvolk moet gemaakt worden, heel wat stoutere stukjes gewend, maar deze beschuldiging, die tegen de Gereformeerde Kerken wordt ingebracht en blijkbaar dienen moet om de Hervormde kiezers naar het liberale kamp te jagen, is toch wel wat kras.

Onze Gereformeerde Kerken hebben in haar Kerkenorde uitdrukkelijk de bepaling opgenomen, dat op kerkelijke vergaderingen alleen kerkelijke zaken mogen behandeld worden, en onthouden zich stipt van alles wat de politiek raken kan. Ze hebben bij de herziening der Dordtsche Kerkenorde zelfs alle bepalingen geschrapt, waarin een zekere band tusschen Kerk en Staat werd gelegd, om de volkomen zelfstandigheid van beide te beter te doen uitkomen. Zelfs hebben de Gereformeerde Kerken uit de Geloofsbelijdenis, die door de historie van bijkans vier eeuwen gehelligd was, de bekende zinsnede weggenomen, dat de Overheer der geloovigen was om den valschen godsdienst en de afgoderij uit te roeien, en het rijk van den Antichrist te verdelgen, omdat, naar de overtuiging van onze Kerken, elke inmenging van de Overheid in zake der religie is af te keuren en de Gereformeerde Kerken niet met behulp van het Overheidszwaard, maar met het zwaard van Gods Woord tegenover den valschen godsdienst en de afgoderij hebben op te treden. Zoo welnig oefenen onze Kerken op politiek gebied invloed uit, dat ze bij de Grondwetsherziening niet eens aangedrongen hebben op herziening van Artikel 171 en het stil dragen, dat alleen aan deze Kerken, niettegenstaande ze na de Hervormde en Roomsche Kerk het talrijkst in sielen aantal zijn, geen enkele subsidie uit de Staatskas wordt uitbetaald. En nog sterker, terwijl in de Tweede Kamer tal van predikanten uit de Hervormde Kerk zitting hebben, onder de liberalen Dr. Roessingh, onder de Christelijke-Historischen Dr. de Visser, Mr. J. Ankerman en vroeger Dr. Schokking, en onder de Antirevolutionairen Dr. van der Voort van Zijp, is er van de Gereformeerde Kerken niet één predikant lid van de Kamer. De Brummelkamp liet hier natuurlijk niet mede, want hij had jarenlang voordat hij Kamerlid werd, het predikambt neergelegd en zich aan de journalistiek gewijd.

De eenige schijngrond, dien men van liberale zijde voor deze dwaze beschuldiging tegen de Gereformeerde Kerken aanvoert, is dan ook, dat in enkele Kerken besloten is geen personen, die als Christen-socialist bekend staan, tot het lidmaatschap der Kerk toe te laten of, als ze lid zijn, hen van het Avondmaal te weren. Nu hebben we vroeger reeds uitdrukkelijk gezegd, dat we een zoodanig besluit afkeuren. Kerkrechtelijk is zulk een besluit reeds onjuist, omdat ons Gereformeerd Kerkrecht er niets van weet, dat men bepaalde klassen of groepen van personen onder de tucht stelt; de tucht draagt altoos een individueel karakter; men kan een bepaald persoon onder de tucht stellen, niet een groep of partij. Maar ook afgeschelden daarvan spraken we als onze overtuiging uit, dat men wel zeer voorzichtig moest wezen met ter wille van zijn staatkundige of sociale gevoelens iemand te sluiten buiten de gemeenschap der Kerk, tenzij het bezwaar was, dat deze gevoels lijferecht in strijd waren met Gods Woord, bijv. wanneer iemand anarchiest was en ontkende, dat de Overheid door God was ingesteld. Toegegeven echter, dat in deze algemeene censuur een zekere vertroebeling lag van het kerkelijke en politieke terrein, dan mag wat een enkele Kerk of Classis misdeed, niet ten laste van al onze Gereformeerde Kerken gebracht worden, vooral niet waar het bekend is, dat van meer dan één zijde in de Gereformeerde Kerken zelve tegen een dergelijke censuur publiek geprotesteerd is. En in geen geval gaat het aan, uit één, geheel op zich zelf staande geval, waarbij het dan nog altoos niet om invloed op de politiek gaat, maar om de vraag, wie de Kerk als haar leden erkennen wil, de beschuldiging af te leiden, dat onze Kerken zich zouden aanmatigen op Staatkundig gebied den toon aan te willen geven.

En dit verwijt van liberale zijde tegen onze Gereformeerde Kerken klinkt daarom nog te zonderling, omdat de liberale pers er blijkbaar geen kwaad in vindt, wanneer men van Hervormde zijde telkens doet, wat ze aan de Gereformeerde Kerken verwijt. Dat predikanten van de Hervormde Kerk politieke partijen organiseren, wier doel het is de Hervormde Kerk een overheersende positie in ons volksleven te doen innemen; dat ze de algemeene politiek laten beheerschen door het kerkelijke vraagstuk, en zelfs niet aarzelen de landsbelangen op te offeren, wanneer daaruit voordeel voor de Hervormde Kerk valt te behalen, is toch aan de liberale pers waarlijk niet onbekend. In steet van hiertegen zooals het liberale beginsel van scheiding van Staat en Kerk het eischt, met al den gloed der verantwoordelijkheid te protesteren, doet de liberale pers hier het zwijgen toe. Of liever, wanneer ze bij politieke verkiezingen uit deze kerkelijke hartstochten niet kan slaan, steunt ze dit kerkelijk-politiek drijven, door het te doen voorkomen, alsof ook zij opkomt voor de rechten der Hervormde Kerk. Doet een klacht als thans over een kleine afwijking van enkele Gereformeerde Kerken aangeheven wordt, dan niet denken aan de gelijkenis van den splinter en den balk?

De nieuwbenaemde hoogleraar in de Theologie aan de stedelijke Universiteit te Amsterdam en het Doopsgezinde Seminarie, Prof. Dr. W. J. Kuhler, aanvaardde zijn ambt met een laugureele oratie, die kenmerkend is voor het standpunt dat deze kerkhistoricus inneemt. Dat hij als onderwerp van zijn rede koos: *De betekenis der Dissenters in de Kerkgeschiedenis van Nederland*, is te begrijpen; wie optreedt als hoogleraar aan een Doopsgezind Seminarie heeft allicht behoefte om de betekenissen uit te zetten van wat deze groep van dissenters voor de Kerk in 't algemeen is geweest. En evenzeer is het verklaarbaar, dat hij zoowel in de Middeleeuwse Roomsche Kerk als in de Gereformeerde Kerk na de Reformatie laakte, dat zij geen afscheiding duldten en de onrechtvaardigheid onderdrukten, en daartegenover den moed proes der dissenters, die „in hun kleine kringen God dienend naar de inspraak van hart en geweten, aangevuld hebben wat elders in 't religieuze leven niet genoegzaam tot zijn recht kwam"; waarin hij dan de betekenis deser dissenters en tevens de rechtvaardiging van hun afzonderlijk bestaan zag. Dit alles zijn „waarderingsoordeelen", die op het standpunt van dezen hoogleraar volkomen te begrijpen zijn en waartegen wel niemand protest zal aantekenen.

Geheel anders staat het daarentegen, wanneer deze hoogleraar in zijn breed historisch overzicht van de drie hoofdgroepen der dissenters — waarbij zonderling genoeg de Arminianen vooropgaan en daarna eerst de Doopsgezinden volgen, terwijl als Dertien in Bunde volgt de groep van geestdrijvers uit de 18e eeuw, die Hylkema als „de Reformateurs" gedoopt heeft — beweert, dat de Remonstranten de wettige voortrekkers waren „van de Nederlandsche Hervormers der 16e eeuw, de mannen der echt-nationale reformatorische richting", terwijl daarentegen de Gereformeerde of Contra-remonstranten „nietwigheden" in de Kerk hadden ingevoerd en eerst later in de Kerk waren ingedrongen. Hier nu gaat het niet om een waarderingsoordeel, maar om een historisch feit. Zijn de citaten, die we aan het pers-verslag ontleenden, juist, dan zal men ons toestemmen, dat deze hoogleraar in de kerkgeschiedenis al zeer wonderlijk met de „historische waarheid" omspringt. De Nederlandsche Hervormers der 16e eeuw zouden „het leerstuk der uitverkiezing verworpen hebben", en daarom zouden de Arminianen de wettige erfgename der Hervormers geweest zijn! Men weet niet of men over een dergelijke stelling lachen of zich ergeren zal. Ze bewijst toch of dat deze hoogleraar van het vak, dat hij onderwijzen zal, al zeer weinig serieuze studie heeft gemaakt en van de felten volstrekt niet op de hoogte is, of dat ook voor hem de historie een „fable convenue" is, om het op zijn zachtst uit te drukken. Indien hij gezegd had, dat van meet af onder de Hervormingsgeschiedenis in ons vaderland mannen gevonden werden, die op het stuk der predestinatie anders dachten dan Luther en Calvijn, zouden we hiertegen geen het minste berwaar hebben, en onszelfte kan Prof. Kuhler deze voorloppers der Reformatie dan beschouwen als de „echt-nationale reformatorische richting". Maar de voorstelling, dat de Hervormers der 16e eeuw in Nederland anti-Calvinistisch waren en de leer der uitverkiezing verwierpen, is zoo dwaas, dat ze nauwelijks weerlegd behoeft te worden. Indien deze voorstelling juist was, hoe komt het dan, dat Guido de Bries — of is hij soms geen Hervormer geweest? — in de Geloofsbelijdenis der Gereformeerde Kerken een artikel over de uitverkiezing opneemt, dat letterlijk aan de geloofsbelijdenis van Calvijn ontleend is, en dat deze Geloofsbelijdenis door de Gereformeerde Kerken eenparig, zonder dat een der Kerken hiertegen berwaar maakte, op de eerste Generale Synode der Kerken te Emden is aangenomen? Dat alles geschiedde in de 16e eeuw en bewijst wel voldoende, hoe onjuist het is, dat eerst de Contra-remonstranten een nieuwe leer in de Kerk zouden hebben ingevoerd.

Het vraagstuk der inwendige zending of evangelisatie, gelijk men het gewoonlijk noemt, trekt in onze dagen in steeds sterkere mate de aandacht van allen, die een open oog hebben voor de noden van ons volk, en verdient dit ook in volle mate, omdat hier zoo hoog belang voor Kerk en Volk op het spel staat.

In alle Christelijke landen worstelt men met het diep droeve feit, dat de groote volksmassa steeds meer van de Kerk afzwert, geestelijk en zedelijk verward, aan ongelooft en zedelijk verval ten prooi wordt en reddeloos verloren gaat. In hoeverre de valse idee van de Volkskerk, die heel het volk wilde omvatten, maar machteloos bleek om de volksmassa bij het Christelijk geloof te houden, hieraan mede schuld heeft, laten we thans in het midden. We constateren alleen het feit, 't welk door niemand weersproken wordt, dat terwijl heel het volk nominaal nog tot de Christelijke Kerk behoort, gedoopt is geworden in de

Christelijke Kerk en den naam van Christen draagt, het overgrote deel deser Christenen schier nooit in een Kerk komt, van de Schrift niet afweet, aan geen bidden meer denkt, om God noch zijn gebod geeft en erger dan heidenen werd. Op het platteland en in de dorpen moge de toestand nog niet zoo erg wezen — hoewel er ook in ons land heel streken zouden zijn aan te wijzen, waar het op het platteland geen haar beter is — maar in onze groote steden is de toestand zoo droef en beangstigend geworden, dat het somberst pessimisme dien niet donker genoeg kleuren kan. Het feit, dat in een stad als Amsterdam, waar de Hervormden meer dan tweehonderdduizend zielen tellen, het luttel aantal kerkgebouwen slechts ter helfte gevuld is en Zondags niet meer dan een tienduizend ter kerk komen, spreekt in dit opzicht boekdelen. Vergeet daarbij niet, dat groote steden als Amsterdam, Rotterdam e.a. alleen meer inwoners tellen dan menige provincie van ons vaderland, en de ernst van den toestand springt nog beter in 't oog. Want al blijft op het platteland het religieuze leven beter bewaard, er gaat van het platteland een voortdurende „trek" naar de groote steden toe, die niet door het groot aantal gebouwen, maar door toewas van buiten haar bevolking zoo sterk zien toenemen; en wat van buiten komt nog met een volkske van het religieuze leven in het hart, ziet straks in den maalstroom van het stadsleven ook dat volkske nog uitgebluscht.

Zoo is uit dien noodstand de vraag opgekomen, wat de Kerk doen kan om deze verwilderde massa weer tot het Christendom terug te brengen. Het ging niet aan, dat men wel zendelingen zond naar de meest afgelegen streken om het Evangelie aan de Heidenen te brengen, en dat men deze „gedoopte heidenen" onder zijn eigen volk en vlak in zijn nabijheid vergat. Niet aan Engeland, gelijk men gewoonlijk meent, maar aan Duitschland komt de eere toe, het eerst met kracht dezen arbeid ter hand te hebben genomen, gelijk de naam „inwendige zending" dan ook in Duitschland ontstaan is en dient om aan te duiden, dat het doel deser zending is, het Evangelie niet te brengen tot degenen, die buiten de Kerk staan, maar die in haar midden leven en toch van het Evangelie geheel vervreemd zijn. De apostel deser inwendige zending in Duitschland is J. H. Wichern geweest, die het Rauhe Haus te Hamburg heeft gesticht en van wien de krachtige bezieling is uitgegaan om dit werk in alle groote steden van Duitschland ter hand te nemen. Dat goede voorbeeld heeft ook in andere Christelijke landen navolging gevonden, en zoo is ook in Nederland dit werk der inwendige zending of evangelisatie ter hand genomen en heeft het een dam opgeworpen tegen den stroom van afval en ongelooft.

Dat onze Gereformeerde Kerken aanvankelijk aan dezen arbeid zich minder hebben laten gelegen liggen, lag in den aard der zaak en mag haar niet tot een grief worden gemaakt. Onze Kerken hadden in de eerste plaats de roeping, uit de valse Volkskerk zich los te maken, het volk, dat nog beleed en geloofde, te verzamelen in een Kerk, die weer in waarheid een Christelijke Kerk kon heeten en in deze Kerk weer de heiligheden des Verbonds te herstellen en te handhaven. Uit het puin moest het gebouw weer opgebouwd worden, en deze arbeid eischte zoo alle inspanning en kracht, dat aan arbeid naar buiten aanvankelijk niet gedacht kon worden. Maar nu onze Kerken allengs gevestigd en geconsolideerd zijn geworden, nu een rustiger periode aanbreekt en het normale leven der Kerk zijn loop hernam, zou het ontrouw zijn aan haar Goddelijke roeping, wanneer de Kerk tevreden was met haar eigen bestaan en niet optrad om het afgedoolde en afgezworven weer voor Christus te winnen. Te zeggen, dat de Kerk haar roeping tegenover deze afgedoolden reeds vervuld door elken Zondag het Evangelie te laten prediken en haar kerkgebouwen voor ieder open te stellen, zou zelfbedrog wezen. De groote stroom gaat onze kerkgebouwen voorbij; de afgedoolde moet opgevocht, zooda de goede Herder het afgedoolde lam opvocht, en juist dat opvochen van het afgedoolde is het wat de inwendige zending bedoelt.

Dat er aan deze inwendige zending en evangelisatiearbeid een gevaar verbonden is, ontkennen we daarom niet. Het is het gevaar, dat allen arbeid naar buiten aantrekt. Een moeder, die in allerlei naar-kransen zit, gevallen meisjes opzoekt, soep kookt voor kraamvrouwen, zendingsbijeenkomsten bijwoont, maar door al dien arbeid haar eigen gein verwaarloost en voor haar man en kinderen niet zorgt, zou bij al haar ijver toch zeer slecht haar roeping als moeder verstaan. En zoo is het ook met de Kerk, de moeder der geloovigen, gelijk Calvijn haar noemde. Vooral in onze groote massale stadskerken laat de zorg van de Kerk voor de huisgenooten des geloofs vaak zoo veel te wenschen over. Het huisbezoek, de persoonlijke bearbeiding van de leden der gemeente, het toezicht op leders leven en wandel, het handhaven van de tucht bij het Avondmaal — wie is er, die niet weet, hoe droef het met dit alles zelfs in onze Gereformeerde stadskerken is gesteld. En wanneer onze Kerk, in plaats van krachtige en doortastende maatregelen te nemen om voor de eigen gemeentelieden beter te zorgen, met de borst zich ging toeleegen op allerlei evangelisatiearbeid onder de afgedoolden in de Hervormde Kerk, dan zou ze haar eerste plicht en roeping verzaaken. Maar al zijn we voor dit gevaar niet blind, toch behoeft het een het ander niet uit te sluiten. Evenmin als een krachtige Zendingactie onder de heidenen, gelijk in den laatste tijd van onze Kerken is uitgegaan, schade heeft toegebracht aan haar innerlijk leven,

evenmin behoeft dit de Evangelisatiearbeid onder de verwilderde volksmassa te doen. Een kerk, die sterk is in liefde en geloof, waarin de Geest des Heeren krachtig werkt, vermag door de kracht van Christus wel te doen. En laten we er dit aan mogen toevoegen, dat de evangelisatie of inwendige zending, die van zulk een Kerk uitgaat, ook de meeste kans op slagen heeft. Het is terecht opgemerkt, dat in Indië een der ernstigste beletselen voor de zending onder de Mohammedanen en Heidenen is, dat de Indische Kerk, in plaats van het beeld eener ware Christelijke Kerk te toonen, in zoo menig opzicht een caricatuur is geworden van wat een Christelijke Kerk moest wezen. Zoo nu is het ook hier. Indien iets de volksmassa van de Kerk afkeerig heeft gemaakt, dan is het wel de droefvige gestalte, waarin de Christelijke Kerk zich vertoont in de Hervormde Kerk. Zal er kracht uitgaan van een evangelieprediking, die de afgedoolden weer tot de Kerk terug roept, dan moet deze prediking kunnen wijzen op een Kerk, die waarlijk een moeder is voor de geloovigen, die ze opvocht en troost in hun lijden, die een prediking hun brengt, waarin voedsel schuilt voor hun ziel, die de gemeenschap der heiligen hen meer leert kennen en ook voor hun aardsche noden zorgt. In onze Gereformeerde Kerken wordt bij al haar gebrek en zwakheden, waarvoor we niet blind zijn, toch iets van dat ideale beeld der Kerk gereïscieerd, en de inwendige zending, die van zulk een Kerk uitgaat, kan daarom meer kracht uitoefenen dan de inwendige zending van een Volkskerk, die door haar massaliteit en haar gebrek aan innerlijke eenheid en geloofskracht geen moeder der geloovigen kan zijn.

We waardeeren het daarom zeer, dat ook in onze Gereformeerde Kerken in den jongsten tijd mannen zijn opgestaan, die met alle kracht aan den inwendige zending zich hebben gegeven. Al was hun arbeid nog pionierswerk, ze hebben de hand aan den ploeg geslagen, het zaad in de voren uitgestrooid, den „braakliggenden akker ontgonnen". Maar gelijk vanzelf spreekt, hebben ze ook gevoeld, hoeveel vragen daarbij terstond aan de orde kwamen, vragen van principieelen en van practischen aard. In Duitschland, waar deze inwendige zending het meest bloeide, kwamen ditzelfde vragen aan de orde; vragen hoe deze arbeid was te verstaan; hoever hij zich uitstrekte; wat onder dien arbeid was te brengen en wat daarbuiten viel; vragen welke band er tusschen dien arbeid en de geïnstitueerde Kerk moest bestaan; of alles van de Kerk moest uitgaan, door de Kerk moest geleid en bestuurd worden, of dat deze arbeid behoorde overgelaten te worden aan vrije verenigingen en particulier initiatief; vragen naar de beste methode om deze inwendige zending vruchtbaar te maken en welke hulpmiddelen daarbij konden gebruikt worden. Op al deze vragen heeft men in Duitschland wel een antwoord gezocht, maar richting staat hier tegenover richting, en op niet één deser vragen wordt een eenstemmig antwoord gegeven. Bovenal, Duitschland is niet Gereformeerd; de grondlijnen voor dezen arbeid zijn getrokken door mannen, die of Lutherisch waren of pietistisch. Hoe kostelijk materiaal deze Innere Mission als practisch en in theoretische geschriften ons aanbiedt, de inwendige zending in ons land kan niet eenvoudig de resultaten van deze Duitse zendingsmannen overnemen. Er moet rekening worden gehouden met onze Hollandschen volksaard, rekening bovenal met onze Gereformeerde beginselen.

Het is daarom, dat de Gereformeerde Zondagschoolvereniging „Jachin" in vereniging met het Gereformeerd Tractaat-genootschap „Filippus" het initiatief hebben genomen omeen congres voor Gereformeerde Evangelisatie te houden. Als Comité voor de leiding van dit congres werden aangewezen Prof. L. Lindeboom, voorzitter, Dr. J. Douma te Watergraafsmeer, 2e voorzitter, Dr. J. T. Tazelaar te Weesp, te secretaris, A. Boot, hoofd eener Geref. School te Groningen, 2e secretaris, en W. Kirchner te Amsterdam, penningmeester.

Het Congres zal gehouden worden te Amsterdam en wel Dinsdag 8 en Woensdag 9 April in Parkzicht bij het Vondelpark. Er zullen drie groote referaten worden gehouden, om in het algemeen leiding aan de discussies te geven. Prof. Dr. H. Bavinck zal spreken over 't begrip en de noodzakelijkheid der Evangelisatie, Prof. Dr. H. H. Kuypers over de roeping der Kerk ten opzichte der Evangelisatie en Prof. Dr. H. Bouwman over de rechte methode der Evangelisatie. Voorts zullen er sectie-vergaderingen worden gehouden, waarin de belangrijkste onderdelen van den Evangelisatiearbeid (Zondagschool, stadszending, arbeid onder gevangenen, militairen, leerlingen van H. B. S. en gymnasia, studenten enz.) worden behandeld. Het volledige programma zal in het laatste van Februari worden gepubliceerd. Het Comité zond een uitnodiging aan alle Gereformeerde Kerkverraden om een of meer afgevaardigden te zenden, maar ook voor andere personen staat de toegang open. Wie aan het congres deelnemen wil, wordt verzocht vóór 25 Maart zijn naam op te geven aan Dr. Tazelaar te Weesp. Voor logies zal zooveel mogelijk gezorgd worden. Amsterdam is van ouds bekend om zijn gastvrijheid en zal ook bij dit congres zijn naam hoog houden.

Het plan om zulk een congres te houden, juichen we van harte toe, en naar we vernemen vindt het ook in onze Kerken instemming en zal de deelneming groot worden. In Duitschland heeft men zulke congressen meermalen gehouden, en ze hebben voortreffelijk gewerkt. Er ging bezieling en geestdrift van uit; er werd licht ontstoken over moeilijke vraagstukken; nieuwe terreinen ter bearbeiding werden ontdekt, en

menige verbe
aangebracht.
damsche con
worde de b
dat dit con
het machti
soowel the
tot de goede

Oud

Het geval, belijdenis des
hun kindeke
maal geval,
naar de ordin
lijk niet moe
dat deze ou
begeeren, is a
die de welda
voor hun kind
eigen persoon
genadeverboon
gen ze de Ke
sacramenten t
het Avondma
in moeilijke
dan ook nie
Kerk in zulke
heeft, en er
voorzichtighe
antwoord te
onze Gereform
Goda's Woord
hebben gesteld
Doopsformule
op zichzelf k
leveren onder
op. Waar m
verhoudingen
wantonstonden
kunnen de ge
worden. De
tot abnormale
elk gebied va
ook hier. He
reiter, die me
leven geen re
verstaan, dat
de kunst van
Maar ook i
abnormale ge
regelen te nem
dat ze deze i
goedkeure of i
komen, dat
duidt om erge
kan zijn dat
van het gesag
gemaakt, tijdel
ge erkent he
wettigen heer,
dat het wettig
is. En zoo is
van volwassen
belijdenis des
lid der Kerk
en valsche. I
lende oorzake
dragen, maar
zulk leden ike
den als in de
rika voorkome
den engeren k
nog een rultu
naamde „doop
kelijke rechten
kerkrechtelijk
beschouwd, me
Kerken niet ve
wassen doopde
Kerken, dient
een protest te
scientie derzulle
te onderwijzen,
dat ze op een
den, dat ze o
moeten komen
breken. De
die aan de K
den door de
te handelen, b
daan met aan l
raad te laten v
den zonder oph
zulke leden er
nog belijdenis
En even wijs
Synode, door
ander doopform
vragen vast te
de positie deser
lijkt worden, t
nemen, waard
heele gemeent
positie deser
gerd mocht de
als zaad des ve
op den doop re
om de zonde h
worden. Maar i
delijk uitkomet
dan geordende
en daarom moe
Zoo heeft de
aan de barmh
zonde der oud
verbonds ontf
moeten stellen,
uitkomen, dat
waarin deze ou
Ze mochten hu
brengen, maar
optreden als o
En indien dan
krenkenden schul
niet bij de K
zulke kinderen
maar bij de o
lijdenis des gel
van den doop
met de wensche
houden, voorzo
vaardig zijn, ze
willen ons niet

gelisatiearbeid massa te doen. lende en geloof, krachtig werkt, in Christus veel dit aan mogen tie of iawendige Kerk uitgaat, gen heeft. Het Indle een der zendig onder lenen is, dat de het beeld eenen rk moest wezen. Indien iets de keerig heeft ge- roevige gestalte, ich vertoonde l er kracht uit- diling, die de uk terug roept, kunnen wijzen t een moeder in pzoekt en troost kung hun brengt, r hun ziel, die gen hen meer van hardsche meerde Kerken en zwakheid, a, toch iets van gerealisceerd, en van zulk een n meer kracht zending van naar massaliteit ijke eenheid en der geloovigen

um zeer, dat ook Kerken in den opgestaan, die wendige zending was hun arbeid en de hand aan ad in de voren nden akker ont- fpreekt, heb- l vragen daarbij en, vragen van schen aard. In iendige zending diezelfde vragen lese arbeid was uitstrekke; wat brengen en wat welke hand er e getuistuerde es van de Kerk rk moest geleid at deze arbeid orden aan vrije initiatief; vragen deze inwendige aken en welke aden gebruikt n heeft men in voord gekocht, enover richting, gen wordt een ven. Bovenal, eformceerd; de id zijn getrok- therschen waren materiaal deze en in theore- t, de inwendige niet eenvoudige tsche zendingen- oost rekening n Hollandschen met onze Gere-

Gereformeerde Jachin" in ver- eerd Tractaat- initiatief hebben Gereformeerde is Comité voor werden aange- voorzitter, Da. eer, 2e voor- te Weesp, te eener Geref. retaris, en W. enningmeester. en worden te 8 en Woens- ij het Vondel- fteraten worden emeen leiding Prof. Dr. H. i begrip en de gelisatie, Prof. e roeping der elisatie en Prof. e te methode llen er sectie- en, waarin de den Evange- stadszending, ilitairen, lec- asia, studenten het volledige van Februari mité zond een neerde Kerke- vaardigden te lere personen an het congres cht vóór 25 ven aan Da. ies zal zooveel amsterdam is astvrijheid en i naam hoog

res te houden, naar we ver- eming groot t men sulke e, en te hebben i bezetting en ht ontstoken nieuwe ter- ondoekt, en

menige verbetering in de methode werd er aangebracht. Zij ook dit eerste Amster- damsche congres zoo rijklijk gezegend en worde de bede van het comité vervuld, dat dit congres dienstbaar moge zijn om het magtich probleem der evangelisatie, soowel theoretisch als praktisch, iets nader tot de goede oplossing te brengen.

Ouders of getuigen?

II.

Het geval, dat ouders, die zelf nog geen belijdenis des geloofs hebben afgelegd, met hun kindeke ten doop komen, is een abnormaal geval, dat in een Kerk, waarin men naar de ordinaantien des Heeren leeft, eigen- lijk niet moest voorkomen. Niet het feit, dat deze ouders voor hun kind den doop begeeren, is af te keuren, maar wel dat zij, die de weldaden van het genadeverbond voor hun kind begeeren, weigeren voor hun eigen persoon aan den elsch van datzelfde genadeverbond te voldoen. Daardoor brengen ze de Kerk, die voor de heilichheid der sacramenten te waken heeft, niet alleen bij het Avondmaal, maar ook bij den Doop, in moeilijkheid. Gemakkelijk is de vraag dan ook niet te beantwoorden, hoe de Kerk in zulke omstandigheden te handelen heeft, en er behoort groote wijsheid en voorzichtigheid toe, om hier het juiste antwoord te vinden. De regelen, die onze Gereformeerde Kerken op grond van Gods Woord voor de bediening des Doops hebben gesteld en die ook aan ons kostelijk Doopsformulier ten grondslag liggen, zijn op zichzelf klaar en duidelijk genoeg en leveren onder gewone gevallen geen bezwaar op. Waar menselijke zonde echter de verhoudingen schreef trekt en daardoor wan toestanden in de gemeente ontstaan, kunnen de gewone regelen niet toegepast worden. De abnormale toestand dwingt tot abnormale maatregelen. Zoo is het op elk gebied van het leven, en zoo is het ook hier. Het zijn alleen de Principien- reitler, die met de werkelijkheid van het leven geen rekening willen houden en niet verstaan, dat wel tegen stroom opvaart, ook de kunst van lavenen moet verstaan.

Maar ook al heeft de Kerk voor zulke abnormale gevallen buitengewone maatregelen te nemen, toch is en blijft het elsch, dat ze deze abnormale verhoudingen niet goedkeure of ijke, maar duidelijk doe uitkomen, dat zij ze slechts tolereert en duldt om erger kwaad te voorkomen. Het kan zijn dat ge een dwingeland, die zich van het gezag in uw land heeft meester gemaakt, tijdelijk moet gehoorzamen, maar ge erkent hem daarmede niet voor uw wettigen heer, en ge zult niet rusten, voor- dat het wettige gezag weer in eere hersteld is. En zoo is het ook hier. De positie van volwassen personen, die weigeren tot belijdenis des geloofs te komen en toch lid der Kerk willen blijven, is een onware en valsche. De Kerk mag om verschil- lende oorzaken zulke leden een tijdlang dragen, maar ze mag nooit de positie van zulke leden ijken als een *wettige*. Toestan- den als in de verschillende Kerken in Ame- rika voorkomen, waar men officieel naast den engeren kring van Avondmaalsgangers nog een ruimeren kring heeft van zooge- naamde „doopleden“, die zelfs allerlei ker- kelijke rechten bezitten, en wier positie kerkechtelijk als volkomen normaal wordt beschouwd, mogen in onze Gereformeerde Kerken niet voorkomen. Waar zulke vol- wassen doopleden gevonden worden in onze Kerken, dient de Kerkeraad altoos weer een protest te laten uitgaan tot de con- scientie derzulk, om hen te vermanen en te onderwijzen, dat hun positie niet deugt, dat ze op een verkeerd weg zich bevin- den, dat ze of tot belijdenis des geloofs moeten komen of niet de Kerk moeten breken. De Synode van Amsterdam, die aan de Kerken advies gaf, hoe met den doop der kinderen van zulke ouders te handelen, heeft daarom uitnemend ge- daan met aan hare beslissing den ernstigen raad te laten voorafgaan, dat de Kerkera- den zonder ophouden moeten arbeiden om zulke leden er toe te brengen, dat zij als nog belijdenis des geloofs zullen afleggen. En even wijs en verstandig handelde de Synode, door voor zulke ouders niet een ander doopsformulier met gewijzigde doop- vragen vast te stellen, waardoor toch weer de positie deser doopleden officieel zou ge- jekt worden, maar zulke maatregelen te nemen, waardoor en deze ouders de ge- heele gemeente zouden gevoelen, dat de positie deser ouders niet deugt. Gewel- derged mocht de doop aan hun kinderen niet; als zaad des verbonds hadden die kinderen op den doop recht en dat recht mocht hun om de zonde hunner ouders niet onthouden worden. Maar tegelijk moest klaar en dui- delijk uitkomen, dat deze ouders niet in den geordenden weg tot den doop kwamen, en daarom moesten ze doopgetuigen stellen. Zoo heeft de Synode gemeend eenzijdig aan de barmhertigheid Gods, die trots de zonde der ouders zich over het zaad des verbonds ontfangen wil, geen perken te moeten stellen, en toch duidelijk te doen uitkomen, dat ze den zondigen toestand, waarin deze ouders leefden, niet goedkeurde. Ze mochten hun kinderen wel ten doop brengen, maar ze mochten zelf daarbij niet optreden als *volgerekende* leden der Kerk. En indien daarin voor deze ouders iets krenkends schuilt, zoo ligt de schuld daarvan niet bij de Kerk, die bij den doop van zulke kinderen nadere waarborgen elicht, maar bij de ouders zelf, die weigeren be- lijdenis des geloofs af te leggen. Hoezeer de Synode, ten einde onnosdijg uitstel van den doop te voorkomen, bereid was met de wenschen deser ouders rekening te houden, voorzoozel deze blijke en recht- vaardig zijn, ze mocht voor het argument: we willen ons niet onder curatele laten stellen

en daarom weigeren we doopsgetuigen te laten optreden, niet uit den weg gaan. Wie nog altoos als een „onmondige“ optreedt, heeft het aan zich zelf te wijten, wanneer de Kerk hem dan ook als een „onmondige“ behandelt en hem voor de opvoeding zijner kinderen onder voogdschap stelt.

Evenals de Synode van Amsterdam in haar besluit deed, wenschen ook wij daarom op den voorgrond te stellen, dat voor alle dingen de Kerkeraden arbeiden moeten, om deze ouders te bewegen tot belijdenis des geloofs te komen. De Kerk van Christus is naar luid onzer belijdenis de vergadering der ware Christgelooovigen, en wie tot de gemeente behooren wil en haar voorrechten wil deelen, behoort daarom als gelooovige zich te openbaren. Over het innerlijke van het hart heeft de Kerk daarbij niet te oordeelen; ze kan dit niet, omdat God de Heere dit voor haar ver- borghen heeft en elke poging om toch een oordeel te vellen over iemands verborgen staat voor God, op zelfmisleiding zou uit- loopen. Maar wel heeft de Kerk niemand tot haar gemeenschap toe te laten en als haar lid te erkennen, die niet belijdenis doet van zijn geloof en die belijdenis door een godzalig leven bevestigt. Zoo hebben de Apostelen niemand tot den doop, die het teeken was van de inlijving in de Kerk, toegelaten, dan die beled in Christus te gelooven. Zoo hebben onze vaders in de vragen vóór het Avondmaalformulier gezegd, dat alle degenen, die zich tot de gemeente Gods eerst begeven, vooraf onderwezen moeten worden in de hoofdstukken der Christelijke leer en deze hoofdstukken mo- ten „bekend en beleden hebben“. En niet alleen dat Gods Woord en onze Belijdenis dit elicht, maar ook kerkechtelijk volgt het uit den aard van de gelustituatie der Kerk. De Kerk is de vrijwillig aangegaane gemeenschap van de gelooovigen, die door belijdenis des geloofs en door zich te onder- werpen aan de kerkelijke tucht, tot een gemeente zich aansluiten, gelijk Voetus het uitdrukt, en niemand kan dus lid wor- den van deze gemeenschap, die niet aan deze eischen heeft voldaan.

Had men een Kerk van louter volwassen personen, zooals bij een Kerk die pas uit de Heidenen ontstaat door de bediening des Evangelies, dan zou dit geen de minste moeilijkheid opleveren. Tot deze Kerk zou dan niemand behooren, dan die vooraf belijdenis des geloofs heeft afgelegd. De moeilijkheid ontstaat eerst, wanneer uit deze gelooovige leden der Kerk kinderen geboren worden. Hier treedt nu de belofte van het Genadeverbond op, dat God niet alleen de God der gelooovigen, maar ook de God van hun zaad zijn wil. Evenals onder het Oude Verbond de kinderen des Verbonds tot Israël gerekend werden en het teeken des Verbonds ontvingen, zoo hebben ook nu de kinderen der gelooovigen, omdat ze tot het volk Gods gerekend worden, het teeken des Verbonds te ont- vangen. Door dat teeken wordt ook hun verzegeld, dat ze in de Kerk van Christus zijn ingelijfd, en de Kerk kan en mag daarom niet anders dan ook deze gedoopte kinderen als lidmaten der gemeente be- schouwen. Ons doopsformulier legt daarop bij den kinderdoop zelfs allen nadruk, want het vraagt aan de ouders, of ze erkennen, dat deze kinderen als lidmaten der Kerk behooren gedoopt te worden.

Schijnbaar ontstaat daardoor in de Kerk, zooals ze zichtbaar optreedt, een inconse- quentie. Enerzijds heet de Kerk de ver- gadering der gelooovigen en elicht de Kerk daarom van ieder, die lid wil worden, dat hij belijdenis des geloofs zal afleggen. Zelfs wordt dit afleggen van de belijdenis des geloofs genoemd als uitdrukkelijke voor- waarde voor wie „zich tot de Gemeente Gods eerst begeven“, en daarmede de luidruk gegeven, alsof ze vóór dien tijd nog niet „tot de Gemeente Gods“ behoorden. En anderzijds belijdt deze zelfde Kerk, dat ook de kinderen der gelooovigen lidmaten der Gemeente Gods zijn en op dien grond den doop behooren te ontvangen. Een incon- sequentie, die alleen zou kan worden opge- lost, gelijk onze beste Theologen dat steeds hebben gedaan, door onderscheid te maken tusschen de hebbelijkheid en de dadeli- chheid des geloofs, of gelijk Calvijn het noemde, het zaad des geloofs en de vrucht daarvan. Het zaad des geloofs kan op wonderbaar- lijke wijze door God Almachtig in het hart van het kind worden ingeplant, en zulk een kindeke dat door het geloof in Christus is ingelijfd, behoort daarom tot de Gemeente van Christus. Dat zulk een pasgeboren kindeke dat geloof nog niet belijden kan, spreekt wel vanzelf, maar in de plaats van deze belijdenis des geloofs door het kindeke zelf, komt God de Heere dan in Zijn Woord om ons te verzekeren, dat Hij dit kind tot zijn kind heeft aangenomen. Zoo beleden het onze Gere- formeerde Kerken in den oudsten Neder- landschen Catechismus, want op de vraag: waarom wordt het geloof en de mondelinge belijdenis niet desgelijks van de kinderen der gemeente geëischt, eer zij gedoopt wierden? werd geantwoord: overmits dat de gemeente van hare zaligheid veel zeker- der getuigenis heeft uit den Woorde Gods dan men uit de belijdenis der volwassenen hebben kan en hun aangeboren zwakheid (door welke zij niet gelooven noch belijden kunnen) die wordt hun niet toegerekend, om Christus wille, in welken zij gezegend, dat is heilig, gerecht, zuiver en *geloovig* gerekend worden niet minder dan de vol- wassene gelooovigen“. Meer dan deze cle- are en duidelijke uitspraak halen we thans niet aan. Ze is volkomen voldoende om te laten zien, hoe onze vaders de grond- gedachte, dat de Kerk de vergadering der Christgelooovigen is, handhaafden, ook waar ze de kinderen door den doop in de Kerk opnamen. Want deze kinderen der gelooovigen, al konden ze nog niet dadeli-

gelooven en dat geloof belijden, moesten toch gerekend worden gelooovig te zijn.

Maar al is hiernede de moeilijkheid ondervangen, dat de gemeente uit ge- loovigen bestaan moet en toch tot de ge- meente ook de kinderen der gelooovigen behooren, omdat de Kerk deze kinderen krachtens het Verbond der genade voor „gelooovigen“ te houden heeft, het spreekt wel vanzelf, dat bij het opgroeien deser kinderen de waarheid der onderstelling dan ook blijken moet. Zoolang ze nog kinderen zijn en door hun „aangeboren zwakte“ of, gelijk de oudste Catechismus het letterlijk uitdrukt, „aangeboren krank- heid“ hun geloof nog niet belijden kunnen, kan de Kerk naar het oordeel der liefde hen op grond van het Verbond der genade, waarin ze geboren zijn, voor ge- loovigen houden, maar als ze opwassen, moet de waarheid hiervan door hun belijde- nis en wandel blijken. Indien het „zaad des geloofs“ in hun harte is, dan zal het ook vrucht dragen. Het is onmogelijk, zegt onze Catechismus, dat wie Christus door een waarachtig geloof is ingeplant, niet vruchten der dankbaarheid zou voort- brengen, en zeker is een der voornaamste vruchten des geloofs, dat we den naam van Christus belijden ook voor de men- schen. Daarom heeft de Kerk het volste recht van een legelijk, die als kind in haar midden gedoopt is, te elschen, dat hij, tot jaren des ondersheids gekomen, ook belijdenis des geloofs zal afleggen.

De beschouwing alsof dit afleggen van belijdenis des geloofs zou moeten worden overgelaten aan ieders inzicht, is dus on- juist, gaat in tegen Gods Woord en onze belijdenis. Tot een helden, die buiten de Kerk geboren is, kan die elsch niet ge- bracht worden. Wel kan krachtens het recht, dat God Almachtig als Schepper op ieder mensch heeft, tot hem de elsch ge- bracht worden van boete en bekeering, van een breken met de afgoderij en een komen tot het geloof in den waarachtigen God; maar van een elsch op grond van het ge- nadeverbond is hier geen sprake, want die helden is vervreemd van het burgerschap Gods en staat buiten het Verbond. Maar van een legelijk, die in Sion geboren is, mag en moet geëischt worden, dat hij den eed van trouw aan zijn wettigen Koning zal afleggen. Evenals we als burger van ons land geboren worden en als zodanig reeds gehoorzaamheid verplicht zijn, maar toch, wanneer we volwassen worden en in dienst van de Koningin optreden, van ons de eed van trouw wordt gevraagd, zoo is het ook hier. Ons doopsformulier zelf wijst ons daarop. Want dat formulier teekent wel eerst de heerlijke weldaden, die God in den doop ons toebereikt en verzegelt, maar laat daarop volgen: overmits in alle verbonden twee deelen (of gelijk we nu zouden zeggen partijen) begrepen zijn, zoo worden wij ook wederom van Godswege door den Doop vermaand en *verplicht* tot een nieuwe ge- hoorzaamheid, al. dat wij dezen eenigen God, Vader, Zoon en Heiligen Geest, aan- hangen, betrouwen enz. De voorstelling, alsof een gedoopte op later leeftijd nog geheel vrij zou staan, nog te kiezen zou hebben, alsof het nog van zijn wil zou afhangen om lid der Kerk te worden, is met onze belijdenis lijnrecht in strijd. Het Verbond der genade, waarin hij is opgenomen, *verplicht* hem. Het ver- plicht hem, gelijk ons Doopsformulier zegt, „de wereld te verlaten en in een Goddijl leven te wandelen“. En precies dezelfde uitdrukking wordt bij de openbare belijdenis des geloofs gebruikt, want met duidelijke terugslag op het Doopsformulier wordt daar van hen die ten Avondmaal zullen gaan, de belofte gevraagd, „of zij zich voorgenomen hebben de wereld te verlaten en in een *nieuw Christelijk leven te leiden*“. Wie tot jaren des ondersheids is gekomen moet openlijk verklaren voor de geheele gemeente, dat hij deze verplichting, die de doop op hem legt, ook vrijwillig en bewust aanvaardt en haar met hulp van Gods genade volbrengen zal. Eerst dan kan hij in vollen zin als een gelooovige worden beschouwd en tot het Avondmaal worden toegelaten.

DR. H. H. K.

Uit de Pers.

In *Bloemen en Vrucht* schreef Mej. H. S. S. Kuyper het volgende stukje onder den titel „Siemen des Tijds“:

Er zijn... vele soorten van stemmen in de wereld en geen derzelve is zonder stem.

I Kor. XIV: 10.

Zwakke stem..... Sterke stem. Wat beweert ge toch? Ik kan u niet verstaan. Zwakke stem. Ik zeg, dat gij misleidt en dat de menschen niet naar u luisteren moeten. Sterke stem (lachend). Bepaald vermakelijk! Maar dan zult ge toch wat harder dienen te spreken. Met zoo'n misrabel geluidje bereikt ge niemand. Zwakke stem. Ik kan niet harder spreken. Ik ben zwak. Sterke stem. Waarom spreekt ge dan? Zwakke stem. Omdat God zegt: *doe uw stem hooren*. Sterke stem. Gij raast. Zwakke stem. Ik doe, wat ik kan. Sterke stem. *Gij kunt niet*, en daarom moest ge zwijgen. Zwakke stem. Als ik zwijg, spreekt gij alleen. Sterke stem. Ge hebt geen recht tot meespreken. Alleen wie het hoogste brengt, mag spreken. Zwakke stem. Ik breng het hoogste.... Sterke stem. Gij liegt. Ge weet zelfs niet, wat het hoogste is. Zwakke stem. God is het hoogste. Sterke stem. De kunst is het hoogste. Zwakke stem. Neen, want God staat boven de kunst. Sterke stem. Onzin! Er kan niets boven de kunst staan. Zij is soeverrein en almachtig. Zwakke stem. De kunst is een schepsel Gods. Zij is feilbaar. Zij kan zondigen. Sterke stem. Zulk gewauwel is heilighetennis. Kunst en zonde hebben niets met elkaar uitstaande. De moraal is voorhet plebs, de kunst is voor... ons. Zwakke stem. De moraal is Gods gebod, en Gods gebod gaat over al het werk Zijner han- den.... ook over de kunst.

Sterke stem. Zwijg toch, als ge niets beters te zeggen hebt. Ge maakt de menschen ongelukkig met die domineespraken. Zwakke stem. Ik spreek na, wat God ge- openbaard heeft. Sterke stem. Ge moogt zeggen, wat ge wilt, als ge de kunst maar niet aanraakt. *Geef ons kunst, en we zullen u als onze gelijke erkennen*. Zwakke stem (flusterend). Dat kunnen we nog niet. Sterke stem (bulderend). Zwijg dan! Laat ons allden spreken! *Wij geven kunst, bij ons zijn de kunstenaars! Waag dat te ontkennen*. Zwakke stem (met een klank als van weening). Wat gij nu zegt is waar. Sterke stem. Erken dan, dat *wij de priesters zijn, die den menschen schoonheid brengen*! Zwakke stem. Gij brengt den menschen gif in schoone vormen. Sterke stem. Wat, gif! De kunst kan geen gif brengen, want de kunst doodt het gif. Zwakke stem. De kunst kan giftaantrekkelijk maken. Ziedaar waarin zij feilen kan, en meer dan feilen: zij kan de menschen met een lach op de lippen en schijn-vreugde in 't hart leiden naar de hel.

Sterke stem. Uw wanwijze levensopvatting, dat is de hell! Wij kunnen niet leven zonder kunst. Zwakke stem. Het is beter te leven zonder kunst, dan zonder God. Het is beter schoonheid te derven, dan schoonheid te minnen, die het ver- achten van Gods geboden vergoelikt — ja ver- heerlijkt. Sterke stem. Amen, amen. U moest dominees worden, en preceken! Beter dan meespreken over dingen, waar ge niets — verstaat ge — *niet* geen verstand van hebt. Zwakke stem. Ik zal spreken. De nood is mij opgelegd. Sterke stem. Nood? Er is geen nood in een land, waar de kunst bloeit. Gij zijt onmachtig, aan dien bloei iets af of iets toe te doen. Zwakke stem. Ik weet het, maar al wel. Maar er is nog iets anders behalve kunst alleen. Er zijn ook menschen, gezinnen, kinderen mijns volks. Niet om de kunst, maar om hunnentwille wil ik spreken. Sterke stem. En wat gaat ge dan al zoo wauwelen? Zwakke stem. Ten eerste kan ik waarschuwen tegen uw lokkende woorden en tegen den verleide- lijken klank uw stem. Sterke stem. 't Zal u niet baten! Mijn woorden zijn schooner dan de uwe. Mijn stem is krach- tiger dan de uwe. Zwakke stem. En nog iets: wie naar mij luistert, luistert dan niet naar u. Sterke stem (hoonend). Wat een ambitie bij zoo'n onmachtig geluid! Zwakke stem. Al ben ik niet meer *dan* de stem der dochter Sions, die hijgt — ik kan niet zwijgen. Sterke stem. En weet ge, hoe 't u gaan zal? Ge zult uitgelachen worden, men zal u den rug toekeren. Dan zult ge vergeefs de stem verheffen, want niemand zal meer naar u luisteren. En dan, eindelijk, zult ge *zwijgen*. Zwakke stem. En weet ge, hoe 't u gaan zal — *de Heere zal Babel verstoren en zal de grootsche stem uit haar doen vergaen*. Sterke stem — *schaterlacht*. Zwakke stem. *Mijne stem is tot Gode....*

Officiële Berichten.

Art. 11 en 13 K.O.

Aanvragen, insake bovenstaande artikelen, in Zuid-Holland, Z.-Ged., in te zenden voor 1 Maart e.k. bij

Ds. M. H. K. Mol, *scr.-gen.*

Zwartewaal, 10 Februari 1913.

Kort verslag van de vergadering der

classis 't Heiligenbosch, gehouden

30 Jan. 1913.

1. Ds. de Vries opent de vergadering, laat

singen Ps. 123:1, leest Ps. 119:105—112 en

gaat voor in gebed.

2. De credentiaal-brieven worden nagelien.

Alle kerken zijn vertegenwoordigd, uitgezonderd

Heusden en Helsenaveen. Twee kerken zouden

een afgevaardigde, terwijl Veere een onderling

oud en een diaken, aan wien keurstem werd

verleend.

3. Daar Ds. Dekker, die naar toerbeurt

praesides had moeten zijn, wegens ongesteldheid

niet tegenwoordig is, wordt het moderamen als

volgt geconstitueerd: Ds. de Vries, praesides, Ds.

Buumelkamp, assessor, Ds. van der Zanden,

scriba.

4. De notulen der vorige vergadering en die

der buitengewone vergadering van 26 Nov.

worden gelezen en goedgekeurd.

5. Ingekomme is: een schrijven van een lid

der kerk van 's-Gr. Zal worden beantwoord.

6. Bij de rondvraag naar art. 41 K.O. vraagt

de kerk van G. advies in een tuchtraak. Na

aupele bespreking beoemt de classis, op ver-
zoek van den Kerkeraad van G., een commissie

om den Kerkeraad van G. beblupzaam te zijn

genoemde zaak tot een goed einde te brengen.

7. Uit de mededeelingen omtrent den Evange-

lisatiearbeid, voor soover die althans gedaas-

konden worden, blijkt, dat deze arbeid goeden

voortgang heeft.

8. De classic, questor, br. Both, brengt zijn

jaarverslag uit. Hem wordt dank betuigd voor

zijn nauwkeurig beheer.

9. De vacante-beurten worden aldus geregeld:

Tuborg en 's-Gravenmoer zullen zorgen voor

Helmond, en Vrijhoeve voor Helsenaveen.

10. Enkele br. vragen en verkrijgen inlichting-

en, waarom deze vergad. 14 dagen over tijd

gehouden is. De volgende vergad. — die D.V.

16 April gehouden zal worden — zal door de

roepende kerk van Den Bosch op tijd worden

bijsengeroepen.

11. Collecten en quota worden gelid, waarna

de vergadering door den praesides wordt gesloten.

De assessor gaat voor in gebed.

Namens de classis:

G. VAN DER ZANDEN, *scriba*.

Korte notulen van de vergadering

der classis Gorinchem van Geref.

Kerken, op 5 Februari 1913.

1. De vergadering wordt op gebruikelijke wijze

geopend.

2. De credentiaal worden voorgelezen. Aan

een diaken wordt keurstem verleend.

3. Het moderamen bestaat uit de DD. Zwiers,

praesides; Milo, scriba; Steinhart, assessor.

4. De praesides spreekt de blijdschap der ver-

gadering uit over het blijven van Ds. Milo in

de classis, wijl hij voor het beroep naar Tien-

hoven bedankte.

5. De notulen der vorige vergadering worden

gelezen en goedgekeurd.

6. Enkele kerken, die tot hertoe nog niets

deden voor de medische zending, zeggen hunne

bidragten toe. Eene kerk hield hiervoor een

afzonderlijke collecte, die afgedragen werd.

7. Deputaten in de vorige vergadering be-

noemd, om in deze rapport nit te brengen over

de uitgave van een Classikalen Kerkbode, vol-

doen hieraan. Zij worden geconstitueerd. Aan

een natuurlijke clams zal over samenwerking in

deze zaak een schrijven worden gericht.

8. Bij de rondvraag naar art. 41 K.O. worden

de vacante kerken opgewekt om met het be-

roepingswerk voort te varen. Aan eene kerk

wordt advies gegeven.

9. De aanvragen der kerken om financiële

hulp zullen, na breede bespreking, door de

classis doorgeonden aan en gesteund worden

bij de e.k. Particuliere Synode van Z.-Holland

(Z. ged.).

10. De vacaturebeurten worden geregeld als

volgt: Giesseu Oud- en Nieuwkerk, Ds. Zwiers;

Hardinxveld, DD. Lindeboom en Kapteijn;

Noordeloos, DD. van der Vlies en Lo; Meer-

kerk, Ds. Bouwman; Lagerak, Ds. Steinhart.

11. De financiële taken werden behandeld.

12. Naar het congres voor evangelisatie worden

afgevaardigd Ds. Lindeboom en onderling den

Basen, primis; Ds. Kapteijn en onderling van

Tienhoven, secundis.

13. De korte notulen worden gelezen.

14. Op verzoek van den praesides eindigt de

assessor met dankzegging.

Namens de classis,

J. J. STEINHART, *h. t. assessor*.

Buitenland.

Frankrijk. Gevolgen van de schei-

ding van Kerk en Staat ten op-

sichte van de ziekenverpleging.

Toen in Frankrijk de wet van scheiding van

Kerk en Staat doorgedreven werd, was dit een

teeken voor de directie der groote stedelijke

of Staatshospitelen om hun personeel te laci-

sceren, d. w. z. in plaats van geestelijk Roomsche

lieftemeesters of diakonessen werden overal

meisjes aangesteld, die in het ziekenverplegen

een middel van bestaan zochten. De geestelijke

susters moesten overal het veld ruimen. Doch

nu is na eenige jaren de toestand in de zieken-

huizen van dien aard geworden, dat zelfs zij

die van hun vijandchap tegen de Roomsche

Kerk geen geheim maken, den wensch uitspreken

dat de geestelijke susters weder als ziekenver-

pleegsters zullen worden aangenomen. Reeds

besloot de bestuursraad van het hospitaal te

Rouaan, aan de door het lekenpersoneel ver-

oorzaakte wanorde en verwaarloozing der ker